

1. Ce este accesibilitatea?

Dicționarul explicativ al limbii române ne dă următoarea definiție a acestui termen:

ACCESIBILITATE s.f. Înșușirea de a fi accesibil. – Din fr. *accessibilite*, lat. *accessibilitas*, -atis.

Federația „Organizația Națională a Persoanelor cu Handicap din România” (ONPHR) explică termenul de accesibilitate ca „termen general folosit pentru a descrie gradul în care un produs, serviciu sau mediu este disponibil pentru un număr cât mai mare de oameni”.

ACCESIBILITATEA poate fi văzută ca o “capacitate de a accesa” și a sustrage posibilele beneficii dintr-un sistem sau altă entitate. Este un termen folosit curent în legătură cu persoanele cu dizabilități sau nevoi speciale, referindu-se a dreptul acestora de a se bucura de aceeași capacitate de acces la produse și servicii de care se bucură toți membrii societății.

ACCESIBILITATEA poate fi:

directă – mediile sunt adaptate în așa fel încât să permită accesul în mod nediscriminatoriu tuturor persoanelor;

indirectă – mediul suportă folosirea de către persoanele cu dizabilități a unor dispozitive speciale.

ACCESIBILITATEA este unul dintre principiile fundamentale ale „Convenției ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități”, ratificată și de Republica Moldova.

2. De ce este necesară accesibilitatea?

Fiecare cetățean trebuie să aibă posibilitatea egală de a intra și de a fi deservit în magazin, farmacie, spital, club, restaurant sau altă instituție de tip public. Orice cetățean trebuie să poată liber să meargă la grădiniță, școală, colegiu sau universitate sau altă instituție de învățământ. Orice cetățean trebuie să aibă acces liber la instituțiile Autorităților Publice Naționale și Locale. Orice cetățean trebuie să respecte toate articolele din Constituția Republicii Moldova și să beneficieze în măsură egală de drepturile care sunt apărute prin Constituție. Accesibilitatea este un drept al fiecărei persoane.

3. Cine necesită accesibilitate?

Este o necesitate a fiecărui cetățean. Pentru ca drepturile fiecărui cetățean să fie respectate, este necesar să adaptăm mediul conform necesităților persoanelor în etate, mămicilor care merg care au copii mici în cărucioare, persoanele cu dizabilități fizice, printre care utilizatori de scaun rulant, utilizatori de cârje și alte dispozitive de mers, proteze, etc. etc., persoane cu dizabilitate de vedere (slab văzători sau nevăzători), persoanelor cu dizabilități de auz, cu dizabilități de vorbire, cu dizabilități intelectuale etc.

4. Câte sunt persoanele care au riscul să nu aibă spațiu accesibil?

Conform datelor statistice pentru anul 2012 – 5,2 % din numărul populației Republicii Moldova sunt persoane cu dizabilități.

Totodată, fiecare persoană are minim un părinte, posibil frați și surori care se confruntă cu problemele cu care se confruntă persoana. La fel, bunicii și alți membri ai familiei extinse vor confrunța problemele persoanei, deoarece vor trebui să participe la creșterea persoanei, se vor plimba împreună, vor merge împreună la magazin, la grădiniță, școală etc. Cea ce reprezintă minim 2 – 3 persoane pe lângă fiecare

persoană cu dizabilități, afectată de problemele de accesibilitate. Un calcul simplu matematic ne permite să ridicăm numărul celor care necesită accesibilitate la minim 16 – 17 %.

Totodată, pe parcursul vieții, fiecare persoană va avea minim 2 – 3 profesori, care în cazul lipsei accesibilității vor întâmpina greutăți în procesul de predare, vor fi nevoiți să meargă acasă sau vor trebui să ofere timp după lecții. Astfel, procentul persoanelor implicate crește la 28 – 30 %.

La fel, fiecare persoană va avea pe parcursul vieții minimum un medic de familie, un medic oculist, un medic orelist, un medic dentist, ginecolog sau urolog și alți specialiști din cadrul policlinicilor, care vor fi nevoiți să meargă la pacient acasă sau să explice procedurile pe care trebuie să le treacă pacientul într-o modalitate accesibilă. Aceste persoane se vor ciocni la fel de problema accesibilității. Astfel, numărul persoanelor implicate va crește la 35 – 40 %.

Pe lângă aceasta, în cazul în care vom avea a treia parte din persoane angajate, și a treia parte din persoane căsătorite și cu copii, printr-un calcul simplu ajungem la 40 – 45% persoane implicate.

Calculul dat nu implică prietenii fiecărei persoane, care vor fi și ei afectați când vor ieși împreună la plimbare. Aici nu sunt calculați colegii, educatorii de la grădinițe, profesorii de la colegii sau universități etc. etc.

La fel, este important să ținem cont că persoanele în etate sunt persoane cu mobilitatea redusă și necesită mediu accesibil. Conform datelor statistice, în anul 2011 – 2012 numărul persoanelor în etate în Republica Moldova a constituit 14,8%. Dacă adunăm această cifră la numărul anterior, în rezultat obținem în jur de 55 – 60 %.

Calcululele făcute sunt aproximative și nu arată numărul total al persoanelor care se întâlnesc cu problema accesibilității. În numărul acestor persoane intră la fel mamele care au copii mici și utilizează un cărucior pentru deplasare, la fel, aici vor fi persoanele care au fost trecut printr-o traumă și au necesitat condiții accesibile pentru perioadă scurtă de timp.

Astfel, problema accesibilității este una a întregii țări, este problema fiecăruia dintre noi.

5. Care este cadrul legal ce reglementează respectarea accesibilității?

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități a fost adoptată la New York la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006. Ea a fost deschisă spre semnare la 3-martie 2007 și a fost semnată de Republica Moldova la 30 martie 2007, ratificată prin legea nr. 166/09.07.2010, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 126-128/428 din 23 iulie 2010.

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități este un tratat juridic internațional obligatoriu referitor la Drepturile Omului. Statele semnatare și cele care vor ratifica această convenție se angajează pe plan internațional să dezvolte și să realizeze politici, legi și măsuri administrative pentru asigurarea drepturilor recunoscute în convenție, precum și să anuleze actele cu putere de lege, obiceiurile și practicile care constituie o discriminare (art. 4).

În articolul 9 “Accesibilitate” al Convenției identificate mai sus identificăm importanța accesibilității în viața persoanelor cu dizabilități și tipurile de accesibilitate: “pentru a permite persoanelor cu dizabilități să ducă o viață independentă și să participe deplin la toate aspectele vieții, Statele Participante vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura accesul tuturor persoanelor cu dizabilități, în egală măsură cu alți cetățeni, la mediul fizic, la transport, inclusiv tehnologii și sisteme informaționale și de comunicare și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, atât în localitățile urbane, cât și în localitățile

rurale. Aceste măsuri, care vor include identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor care împiedică accesul persoanelor cu dizabilități se vor referi printre altele la:

(a) Cădiri, drumuri, mijloace de transport și alte utilități interioare și exterioare, inclusiv școli, case, instituții și locuri de muncă;

(b) Servicii de informare, comunicare și alte servicii, inclusiv servicii electronice și de urgență”.

Cerințele de creare a condițiilor de Accesibilitate sunt stipulate în mai multe acte legislative naționale, printre care sunt Legea nr. 60 din 30.03.2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Legea nr. 163 din 09.07.2010, privind autorizarea excluderii lucrărilor de construcție și Legea nr. 721 din 02.02.1996, privind calitatea de construcții.

6. Care sunt normativele și standardele în domeniul accesibilității?

Regulile tehnice de accesibilizare a spațiilor sunt indicate în Normativele în construcții – NCM C.01.06 – 2007 al Republicii Moldova – Accesibilitatea clădirilor și construcțiilor pentru persoanele cu dizabilități și Codul Practic în Construcții CP C.01.02 – 2003 Reguli pentru proiectarea accesului persoanelor cu handicap în clădirile industriale și civile.

Normativele încă sunt în proces de elaborare, astfel încât mai există domenii care trebuie acoperite.

7. Cât ați cheltuit pe accesibilitate în ultimul an?

În perioada decembrie 2014 – februarie 2015, Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova, or. Chișinău și Fondul „Mir Ravnîh Vozmojnosti” or. Bender, cu asistența financiară a Programului UE-PNUD „Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii”, au implementat proiectul “Fără bariere”, scopul căruia a fost crearea unui mediu accesibil pe ambele maluri ale Nistrului pentru persoanele cu dizabilități și persoanele din grupul cu mobilitate redusă.

Pe parcursul celor trei luni, ambele organizații au creat condiții accesibile la 25 de clădiri de menire publică din or. Chișinău, Bender, Comrat și Tiraspol. Rampele au fost proiectate conform normativelor în construcții din Republica Moldova și sunt exemple a felului cum trebuie să arate o intrare accesibilă.

Costul rampelor care au fost plasate doar în orașele Chișinău și Comrat a fost de aproximativ 290 000 lei, iar dacă rampele ar fi puse într-un rând, lungimea totală a lor ar fi de peste 100 metri. Mai multe detalii puteți găsi pe pagina noastră web: www.motivatie.md

8. Există servicii care să ne informeze despre accesibilitatea în țară?

Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova a elaborat o Hartă a Accesibilității care arată conține informații despre clădirile accesibile și neaccesibile din Republica Moldova. Harta este modificată prin introducerea informației noi colectate de la cetățeni. Contăm pe implicarea DVS! Mai multă informație poate fi găsită aici: <http://motivatie.md/harta-accesibilitate/>

9. Unde ne putem adresa pentru a sesiza încălcarea drepturilor prin lipsa accesibilității?

În cazul lipsei condițiilor de accesibilitate oricare cetățean se poate adresa la Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității. La această instituție poate fi transmisă o plângere. Ce trebuie să conțină o plângere poate fi găsit pe pagina web a instituției:

<http://www.egalitate.md/index.php?pag=page&id=845&l=ro>